

איך יראה הסכם שלום עם בחריין?

written by אשר פרדמן | 05.09.2023

שר החוץ אלי כהן המריא לבחריין, לביקור ראשון של גורם ישראלי רם דרג מזה תשעה חודשים בממלכה הקטנה אך האסטרטגית. בחריין, שמשפחת המלוכה שלה היא סונית אך רוב האוכלוסייה שיעית, נמצאת בעיצומה של טלטלה חברתית בעקבות שביתת רעב של מאות אסירים. הביקור של שר החוץ מגיע בעת שיש עדיין יחס חיובי כלפי ישראל, אך מאידך, מתגלים אתגרים וקשיים שעלולים לדרדר את היחסים בין המדינות, אם לא נשכיל להתגבר עליהם.

בביקורי בבחריין לפני כחודשיים, התקבלנו על ידי נציגי ממשל בצורה חמימה וידידותית. עם זאת, כאשר הלכתי לבקר במסגד הגדול אל-פאתח בבירה, המליץ לי חבר בחרייני לשים כובע מעל הכיפה, כדי למנוע את האפשרות של תקרית לא נעימה, דבר המעיד על החשש מקבוצות הממשיכות להתנגד לנורמליזציה.

בסקר דעת קהל של מכון וושינגטון, כ-38% מהבחריינים הביעו תמיכה בקשרים עסקיים עם ישראלים, אך רק 23% חשבו שלהסכמי אברהם יש השפעה חיובית על האזור.

גם נתוני הסחר והתיירות הנמוכים מצביעים על האתגרים בהעמקת הקשרים. בשבעה החודשים הראשונים של 2023, הסחר בין ישראל לבחריין הגיע ל-8.3 מיליון דולר בלבד. אמנם מדובר בעלייה לעומת 2022, אך עדיין המספרים מזעריים. בשלוש השנים האחרונות, הגיעו לארץ לביקורים פחות מאלף אזרחים בחריינים. מאידך, חברת התעופה של בחריין פתחה חמש טיסות שבועיות בין מנאמה לתל אביב. שגרירות בחריין בישראל פעילה במיוחד ביצירת קשרים ולאחרונה הותנעו שיתופי פעולה בין מוסדות רפואיים.

בחריין ² מדינה קטנה, אך בעלת חשיבות רבה עבור ישראל. הצטרפותה להסכמי אברהם הפכה את ההסכם עם איחוד האמירויות מאירוע פרטני למגמה אזורית. כמדינה בעלת רוב שיעי אך מסורת של סובלנות דתית וקהילה יהודית רשמית, יכולה בחריין לשמש כגשר לשיח בין-דתני.

בחריין בעלת קשרים מיוחדים עם סעודיה, אליה היא מחוברת באמצעות גשר באורך 25 קילומטר. היא מהווה מרכז פיננסי אזורי, ומיקומה הגיאוגרפי יחד עם פרויקטי הפיתוח השאפתניים, מייצרים הזדמנויות עבור חברות ישראליות.

ביקור שר החוץ ומשלחתו מגיע בתקופה קריטית. אחד האתגרים המרכזיים הוא לאפשר לעסקים ומוסדות בחריינים שמעוניינים לעבוד עם ישראלים, אך חוששים מלחצים או חרמות, להצליח. שר החוץ צריך לבקש מההנהגה הבכירה של בחריין לספק תמיכה פומבית ואקטיבית במי שרוצה לקיים קשרים עם ישראל, כדי להתגבר על מחסום הפחד. החתימה הקרובה על הסכם סחר חופשי תסייע בקידום היחסים הכלכליים, אך חברות ישראליות יתקשו למצוא שותפים מקומיים ללא איתות חיובי ברור מלמעלה.

חיזוק השלום החם בין המדינות מחייב יותר ביקורים הדדיים. כדי שהבחריינים יאפשרו יותר משלחות לישראל, יש צורך להגיע לסיכומים מוצקים בין הממשלות לגבי תיאום הדוק של אופי ותוכן המשלחות, גם כאלה שמגיעות לישראל באמצעות ארגונים אזרחיים. צריך גם להבטיח שהחוויות השליליות בנתב"ג, שחוו מבקרים ממדינות הסכמי אברהם, לא יחזרו על עצמם. לאחר שהופעל קו התעופה של גולף אייר הבחרייני לתל אביב, הבחריינים היו מאד רוצים שגם חברת תעופה ישראלית תפתח קו ישיר בין המדינות.

לבחריין יש הסכם סחר חופשי עם ארה"ב, וכאמור, היא עומדת לחתום על הסכם דומה עם ישראל. יש לבחון יצירת שיתופי פעולה כלכליים משולשים בין ארה"ב, בחריין וישראל, בתחומים כגון סחר, תעשייה, טכנולוגיה, וקיימות.

אם לא נצליח להתגבר על המכשולים בקשר עם בחריין, אנחנו עלולים להתדרדר בעוד כמה שנים למצב של שלום קר כמו זה השורר בין ישראל למצרים וירדן, או שלום שהוא בעיקר כלכלי, כגון זה שיש בין ישראל לטורקיה. ביקור שר החוץ הוא הזדמנות חשובה להחזיר את היחסים למסלול של שלום חם, מגוון ופורה.

פורסם בערוץ 7 בתאריך 06.09.2023.